

**GENELKURMAY BAŞKANLIĞI İLE İÇİŞLERİ BAKANLIĞI ARASINDA
5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU "11/ D MADDESİ" GEREĞİNCE ALINMASI
GEREKEN MÜŞTEREK TEDBİRLERE İLİŞKİN PROTOKOL**

**BİRİNCİ KISIM
GENEL HÜKÜMLER**

AMAC :
MADDE -1 :

Bu protokolün amacı, bir veya birden fazla ilde çıkan veya çıkabilecek olaylarla ilgili olarak valilerin isteği üzerine askeri birlik tahsis edilmesi durumunda, güvenliğin, asayiş ve kamu düzeninin sağlanması ve terörle mücadelede, askeri birlikler ile kolluk kuvvetleri arasında;

- a. Kuvvet kullanılması,
- b. Kuvvet kaydırılması,
- c. Emir komuta ilişkileri,
- d. İşbirliği ve koordinasyon
- e. Gerekli görülen diğer hususları,

belirlemek, uygulanacak yöntem ve alınacak tedbirleri ortaya koymaktır.

KAPSAM :
MADDE-2 :

Bu protokol, toplumsal olayların önlenmesinde ve kamu düzeninin sağlanmasında, mülki amirler (vali ve kaymakamlar), EMASYA Komutanlıkları (EMASYA Bölge Komutanlıkları, EMASYA Tali Bölge Komutanlıkları, EMASYA Birlik Komutanlıkları)ve kolluk kuvvetleri (jandarma, polis, GKK, sadece asli görevleriyle sınırlı olmak üzere özel güvenlik birimleri) arasındaki yetki, görev ve sorumlulukları ile müştereken uygulanacak tedbirleri kapsar.

DAYANAK :
MADDE -3 :

Bu protokol 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin D fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR :
MADDE -4 :

Bu protokolde geçen;

Olaylar : Her türlü terör ve toplumsal olayları,

Emre alma : Bir birliğin / birimin kuruluşunda bulunduğu komutanlıktan / kurumdan alınıp, geçici olarak bir başka komutanlığa / kuruma verilmesi ile emrine birlik / birim verilen komutanlığın emrine aldığı birliğin / birimin ikmal ve idaresinden sorumlu olmasını,

Harekat kontroluna alma : Fonksiyon, zaman ve yer bakımından sınırlandırılmış bulunan özel vazifeleri veya görevleri ifa edebilmesi , ilgili birlikleri / birimleri konuşlandırması ve bu birliklerin / birimlerin taktik kontrolünü elinde bulundurabilmesi veya tahsis edilmesi maksadıyla askeri birlik komutanının emrine verilen kuvvetleri sevk ve idare etmesi için tanınan yetkiyi, (Harekat kontrolu, ilgili birliklerin / kurumların bağlı unsurlarının ayrı olarak kullanılmak üzere tahsis edilmeleri yetkisini ihtiva etmez).

Koordinatör Vali : Birden fazla ili içine alan olaylarda bu protokolün uygulanmasında, işbirliği ve koordinasyon sağlamak amacıyla gerekli görülen hallerde İçişleri Bakanı tarafından ilgili valiler arasından geçici olarak görevlendirilen bir valiyi ifade eder.

İKİNCİ KISIM KUVVET KULLANILMASI

MADDE -5 :

Terör ve toplumsal olayları değerlendirmek, kullanılacak kolluk kuvvetlerini düzenlemek, olaylara müdahale yöntemlerini belirlemek, kesintisiz koordinasyon ve işbirliğini sağlamak maksadıyla; il ve ilçe bazında “ İL ve İLÇE GÜVENLİK KOORDİNASYON KOMİSYONLARI” ihdas edilir.

İl Güvenlik Koordinasyon Komisyonları ; vali, garnizon komutanı veya temsilcisi, il jandarma komutanı, il emniyet müdürü, MİT temsilcisi ve gerekli görülen diğer ilgililerden teşkil edilir.

İlçe Güvenlik Koordinasyon Komisyonları; kaymakam, garnizon komutanı veya temsilcisi, ilçe jandarma komutanı, ilçe emniyet müdürü / amiri, MİT temsilcisi (varsa) ve gerekli görülen diğer ilgililerden teşkil edilir.

İl ve İlçe Güvenlik Koordinasyon Komisyonları; yeterli hazırlık zamanı bırakacak şekilde, olaylara karşı alınacak tedbirleri ve müdahale yöntemlerini tespit eder, askeri kuvvet talep edilmesi konusunda mülki amirlerin karar vermelerine yardımcı olur. İl ve İlçe Güvenlik Koordinasyon Komisyonları ; illerde vali, ilçelerde kaymakamların başkanlığında ayda bir defa olağan, gerekli hallerde olağanüstü toplanarak, il ve ilçenin güvenlik durumunu değerlendirir.

MADDE - 6 :

Mülki amirler, olaylara müdahale için (tabii afet durumları hariç) askeri birlik talebinde bulunmadan önce;

a. Kolluk kuvvetleri ile kontrol altına alınabilecek olaylarda zayıf bir ihtimal de olsa olayların kontrolden çıkması söz konusu ise, kuvvet talebinde bulunmadan önce EMASYA Komutanlıklarına (bölge/ tali) bilgi vererek, kademeli hazırlık süresi imkanı sağlar,

b. İl ve İlçe Güvenlik Koordinasyon Komisyonlarında yapılan durum değerlendirmesi neticesinde, mülki amirler tarafından askeri birliklerden kuvvet talebi zorunlu görülür ise, birlik komutanları ile koordine edilerek, uygun müdahale usullerinin icra edilmesine imkan verecek tarzda; birliklere hazırlık ve teşkilatlanma için yeterli zamanı sağlayacak şekilde önceden uyarı yapılır.

c. Kamu düzenini bozma istidadı gösteren, terör dışındaki toplumsal olayların; kolluk kuvvetleri ile bastırılması esas alınır ve gerekli görülen hallerde, askeri gücün “caydırıcılık” özelliğinden yararlanılır.

d. Sportif faaliyetler, futbol maçları, planlı gösteri yürüyüşleri gibi olağan durumlar için, askeri kuvvet talebinde bulunulması hususu özenle değerlendirilmelidir. Zorunluluk olmadıkça kuvvet talebinde bulunulmamalıdır.

MADDE -7 :

Mülki amirler tarafından, önceden yapılacak planlama ve hazırlıklarda, kolluk kuvvetlerinin kullanılmasına ilişkin esaslar, muhtemel kullanma planları ve muhabere irtibatları, EMASYA Komutanlıkları ile yeterli bir zaman öncesinden koordine edilir. Mümkün olduğu durumlarda bu planlar, esaslar ve irtibatlar; muhtelif senaryolara göre prova edilir.

MADDE -8 :

EMASYA Komutanlıkları tarafından, mülki amirler emrindeki kolluk kuvvetlerinin muhtemel olaylarda ; daha önceden kullanılabileceği gözönünde bulundurularak; emir komutanın askeri birliğe geçtiği andan itibaren, kolluk kuvvetlerinin “emre / hareket kontrolüne” alma şeklinde kullanılacağı dikkate alınır.

MADDE -9 :

Toplantı ve gösteri yürüyüşü gibi toplumsal olayların şekil değiştirerek birçok bölgede, geniş halk kitlelerine yaygınlaşması, şiddete, katliama veya anayasal düzeni bozmaya yönelmesi durumunda; İl /İlçe Güvenlik Koordinasyon Komisyonu, olağanüstü ve ivedilikle toplanır. Bu gibi durumlarda EMASYA Komutanlıkları (bölge /tali), olayları yakinen takip eder ve birliklerin hazırlıklarını tamamlar. Olaylara müdahale edebilecek toplanma bölgelerinde , birlikleri hazır bulundurur. Olayların gelişmesini değerlendirir. Başta mülki amirler olmak üzere, ilgili kademelere bilgi verir ve gecikmenin yaratacağı mahsurları ortadan kaldırmak için olaylara müdahale eder. Bu ve benzeri durumlarda olayların yaygınlaşmasını önlemek ve olayları bastırmak esas alınır.

ÜÇÜNCÜ KISIM KUVVET KAYDIRILMASI

MADDE -10 :

Bir ildeki olayların gelişmesi üzerine, mevcut kolluk kuvvetleri ile birlikte askeri birliklerin de yetersiz kalacağının değerlendirilmesi durumunda ; ilgili EMASYA Tali Bölge Komutanı, bu ilden sorumlu EMASYA Bölge Komutanlığından yardım talep ederek, iller arasında kuvvet kaydırılması sağlanır.

MADDE -11 :

Birden fazla ili içine alan olaylarda, aynı nitelikteki olayların gelişmesi veya kırsal kesimde de yaygınlaşması ve mevcut askeri birliklerin de yetersiz kalacağının değerlendirilmesi durumunda; ilgili EMASYA Bölge Komutanı ve Koordinatör Vali arasındaki koordinasyonu müteakip, EMASYA Bölge Komutanı, bir üst komutanlığından (Ordu / Kuvvet Komutanlığı , “J.Gn.K.lığı dahil”) kuvvet talebinde bulunarak , iller arasında kuvvet kaydırılır.

MADDE -12 :

Bir veya birden fazla ili içine alan terör olaylarında; askeri birliklerin kullanılması için, vali ve /veya koordinatör valiler tarafından kuvvet talebi; yetkili EMASYA Komutanlıklarına yazılı olarak yapılır. Acil durumlarda bu istek sonradan yazılı şekle dönüştürülmek kaydıyla sözlü olarak yapılabilir.

Bu yazılı talebin düzenlenmesinde kırsal alanlarda terörist unsurların yakalanması, etkisiz hale getirilerek tasfiye edilmesi için, bu tür hareketin kapsam ve özelliği dikkate alınarak kesintisiz olarak sürecek seri operasyonların icrası dikkate alınmalıdır.

MADDE -13 :

EMASYA Komutanlıklarının talebi ve ihtiyaç halinde ilgili vali, kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet, araç-gereç ve malzemelerinin il ve ilçeler arasında kaydırılmasını ve kullanılmasını sağlayarak personeliyle birlikte olay sürecince emre / hareket kontrolüne verebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **EMİR- KOMUTA İLİŞKİLERİNİN DÜZENLENMESİ**

MADDE -14 :

EMASYA planlarının uygulanması için mülki makamlar tarafından kuvvet talebinde bulunduğu ve olay mahalline intikal edildiği andan itibaren, kıdemli askeri komutan (Jandarma dahil) emir komutayı alır. Kolluk kuvvetleri bu andan itibaren askeri komutanın emrine girerler. Askeri komutan tarafından aksine bir emir verilmedikçe olay mahallindeki kolluk kuvvetlerinin almış oldukları tertip, tedbir ve düzenler bozulmaz.

MADDE -15 :

Emir komutanın askeri birlik komutanına geçtiği andan itibaren zor kullanmanın derecesinin tayini ile kullanılacak araç ve gereçler ile silah kullandırmanın yetki ve sorumluluğu askeri komutandadır.

MADDE -16 :

Mülki makamların koordinatörlüğünde muhtelif senaryolara göre, EMASYA planlarının uygulanması, emir komuta ilişkileri ve işbirliği esaslarının geliştirilmesi maksadıyla ; ilgili EMASYA Bölge ve Tali Bölge Komutanlıkları ve kolluk kuvvetleri personelinin katılımı ile EMASYA / Komutanlıklarının koordinatörlüğünde , yılda en az bir defa EMASYA semineri düzenlenir.

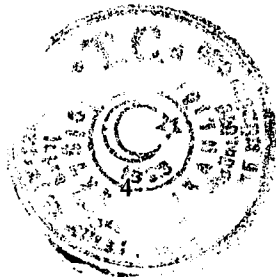
Uygulamada görülen aksak ve eksik yönleri gidermek amacıyla her kurum kendi personelini eğitir.

MADDE --17 :

Olaylara müdahalede hangi kurum- kuruluşların destek görevi alacağı, il valileri veya görevlendirildiyse koordinatör vali tarafından, ilgili EMASYA Bölge / Tali Komutanlıkları ile koordine edilerek, belirlenir ve bu husus önceden yapılacak planlamalarda ayrıntılı olarak belirtilir.

MADDE -18 :

İlgili mülki amir tarafından görevlendirilen polis özel harekat timleri, iç güvenlik harekatı süresince EMASYA Bölge ve Tali Bölge Komutanlıkları'nın harekat kontrolunda görev yaparlar. Geçici köy korucuları da , bölgedeki ilgili jandarma komutanlığının emir- komutasında olarak, EMASYA Komutanlıklarının harekat kontrolunda görev yaparlar.

BEŞİNCİ KISIM İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON

BİRİNCİ BÖLÜM KOORDİNATÖR VALİLİK

MADDE -19 :

Birden fazla ili içine alan olaylarda, iller arasında kuvvet kaydırılması ve kullanılması, işbirliği koordinasyon, emir- komuta ilişkileri ve gerekli görülen diğer hususların uygulanmasını sağlamak üzere İçişleri Bakanı ilgili valilerden birini, tercihen EMASYA Bölge Komutanlığının bulunduğu il valisini geçici olarak Koordinatör Vali olarak görevlendirebilir.

Görevlendirilen Koordinatör Vali, bulunduğu yerdeki EMASYA Bölge Komutanından gerekli görülen hallerde kuvvet talebinde bulunur, yürütülecek faaliyetleri ve işbirliğini bu komutanlık ile takip eder, iller ve kuvvetler arasında koordinasyonu sağlar.

İKİNCİ BÖLÜM HAREKAT MERKEZİ FAALİYETLERİ

MADDE -20 :

Mülki makamlardan askeri kuvvet talebi geldiği andan itibaren, EMASYA Komutanlıkları nezdinde teşkil edilen " Asayiş Harekat Merkezleri"nde; jandarma komutanlıkları ve emniyet müdürlüklerini temsilen gerekli irtibat ve koordineyi sağlayacak şekilde, yeteri kadar irtibat personeli ve muhabere teçhizatı bulundurulur ve 24 saat esasına göre faaliyet gösterilir.

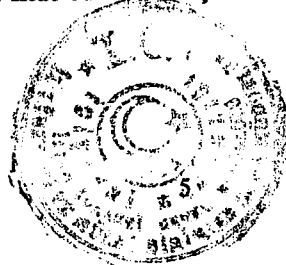
MADDE -21 :

Olayları en üst seviyede takip etmek, hükümeti ve komuta katını bilgilendirmek maksadıyla, Genelkurmay Başkanlığı bünyesinde bir İç Güvenlik Harekat Merkezi oluşturulmuştur. İçişleri Bakanlığı seviyesinde de buna eşdeğer bir "ASAYİŞ HAREKAT MERKEZİ" teşkilinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Harekat Merkezlerinden faydalanılır ve her iki kurum arasında işbirliği ve koordinasyona işlerlik kazandırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İSTİHBARAT FAALİYETLERİ

MADDE -22 :

EMASYA Bölge ve Tali Bölge Komutanlıklarında ; terörle mücadelede görev yapan bütün birimlerin istihbarat gayretlerinin birleştirilmesi ve istihbaratın koordinesi için, "MÜŞTEREK İSTİHBARAT MERKEZLERİ" tesis edilir. Başbakanlığın 25 HAZİRAN 1996 gün ve 11269 sayılı genelgesi gereğince jandarma, MİT ve emniyet temsilcileri de bu merkezin çalışmalarına asil üye olarak katılırlar. Jandarma, MİT ve emniyet temsilcileri, EMASYA Bölge Komutanlığının belirleyeceği zaman, şekil ve usullerle çalışmalarını ve istihbarat bilgilerini takdim ederler ve karşılıklı istihbarat mübadelesinde bulunurlar. Elde edilen sonuçlardan ilgili valiye bilgi verilir.

**ALTINCI KISIM
TAMAMLAYICI HUSUSLAR**

MADDE -23 :

EMASYA görevlerinde ve özellikle kırsal alanda terörist unsurlara karşı icra edilecek operasyonlarda polis özel hareket timleri ile askeri birliklerin birlikte kullanılması amacıyla, EMASYA komutanlıkları ve ilgili mülki amirlerin koordinasyonu ile müşterek tatbikatlar icra edilir.

**YEDİNCİ KISIM
MALİ HUSUSLAR**

MADDE -24 :

Polis özel hareket timlerinin EMASYA Bölge veya Tali Bölge Komutanlıklarının hareket kontrolünde uzun süreli operasyonlara iştiraki halinde, bu timlerin işleri ilgili askeri birlikler tarafından sağlanacaktır . Bu maksatla yapılan harcamalar mevcut mali mevzuat usullerine göre , İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden Milli Savunma Bakanlığı bütçesine aktarılır.

**SEKİZİNCİ KISIM
YÜRÜTMEME İLİŞKİN HUSUSLAR**

MADDE -25 :

Bu protokol imza tarihinden itibaren geçerlidir.

MADDE -26 :

Protokolun uygulanmasından doğacak ihtilaflar, aksayan hususlar ve değişiklik teklifleri karşılıklı görüşmeler yoluyla düzeltilecektir.

MADDE -27 :

İş bu protokol .7./..7/1997 tarihinde taraflar tarafından imza altına alınmıştır.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
ADINA

Teoman ÜNÜSAN
Vali
İçişleri Bakanlığı
Müsteşarı

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ADINA

Çetin DOĞAN
Korgeneral
Harekat Başkanı

